

ТУРЦИЯ

ВЪСТНИКЪ ЗА ИНТЕРЕСИТА НА НАРОДЪТЪ.

ТУРЦИЯ излязува сѣка сабота. Годишната цѣна за въ имперіята по царската почта, е 4 бѣли мецидиета; вънъ отъ имперіята, 5 бѣли мецидиета. Спомоществованията трѣбува да сѣ годишни и предплатени. Писмата които са относатъ до редакціята са надписуватъ до Н. Генюича редактора и надателя на вѣстникъ. Външните настоятели отговарятъ за вѣстникъ. Подписката за спомоществованията става направо въ Цариградъ—Галата при сѣціята.

9 ДЕКЕМВРИЯ (ПО НОВИ СТИЛЪ)

21 РЕДЖЕБЪ 1282 ОТЪ ЕГИПТА.

ВЪСТНИКЪ ТУРЦИЯ.

Въ сѣка работа началото бива мѣчно. Нѣ отнѣслъ мѣчнотѣти са махнувайтъ, дѣлото напредува и трудътъ на предприимачи са възнаграждава прилично. И за да са сполучи това слѣдствие, човѣщината трѣбува да бѣди рѣшителна, куражлива, постоянна, търпелива, искрена, благодарна въ сѣка работа било частна, било обща.

Съсѣ тѣ мисли зафанахми нѣ изданието на Турция: и, далечъ да са отчѣпни отъ мѣкити и прѣчки които сми срѣщаха и ще срѣщаха въ трудното си поприще, нѣ ще слѣдуваха съсѣ жаркостъ това общо правило на опитната човѣщина, като са уповаваха на Бога за изада на работити си.

Нашити надѣжди нѣма да са изиграятъ. Распространеніето на Турция е една най блестяща гаранція. И, безъ да са страснуваха отъ внезапното отгѣглюване на сътрудникогото бѣхми вели по причина на нашити особенни занимания, напротивъ нѣ ще удвоимъ днесъ силата си за да изпълнимъ достойно задълженіята които сми вели предъ публиката.

И нѣка нашити съотечественици го забѣлѣжатъ добръ, за да дадемъ едно скорошно доказателство за това дѣто предшества, нѣ са расположихми веки да уголемимъ формата на Турция за идѣщата нова година. Нѣ въ сѣщото врѣме, нѣ молимъ онѣ отъ спомоществователи си които не ни сѣ внесли още стойността на вѣстницити, да ни я пратятъ колкото можатъ поскоро; вищото ако ги задържатъ тъй както до сега, нѣ само ще ни възбрънатъ да туримъ въ дѣйствието това общо желаніе, нѣ и на народътъ ще направятъ вѣрда като отблъснватъ съсѣ това нѣгово обществено развитие.—

Никола Генюичъ.

РАЗДѢЛЕНИЕТО НА ЕПАРХІИТИ

Нѣ са обрѣкохми да разгѣдаха тая недѣля вредността на раздѣленіето на епархїити, което както знаятъ нашити читатели, е каменъ преткновения на осемѣтъ точки. Споредъ както са научаваха, то са е прѣдложило като основа за рѣшеніето на тѣ точки за спогождане помежду Българити и Анаріотската патриаршія.

Наво е наистина това раздѣленіе на преждѣбѣшити епархїи, подчинени на вселенската патриаршія, за да го земѣтъ за основа на днешното спогождане? и послѣ какво, полза ли, или вѣрда ще пронаѣзе отъ нѣго за българскитъ народъ?

И нѣка нашити съотечественици не са лѣжатъ. Тоя планъ за раздѣленіето на епархїити не е новъ, не е дѣлшенъ. Той е веки

вътѣхъ, и са бѣше прѣдставилъ нѣ като планъ, нѣ като нарѣденъ проектъ, нѣ просто като една мисль, и то, ако помнимъ добръ, отъ дѣшнитъ патриархъ. Двѣ години, вижда са, му трѣбували за да го приговарятъ. И днесъ, споредъ както казватъ едни, Гръцити сѣ които го прѣдложили, а Българити прѣли; и споредъ други, тѣ послѣднити го прѣдложили, а първити прѣли.

Както и да е, нѣ не ще са спрѣмъ върху равноостъ на тѣ два слуха. Нѣ не ще глѣдаха прѣлъ ли са е или нѣ, ще ли да са прѣме, или не ще да са прѣвѣи. Оно ва което можимъ да кажимъ за сега, е че тоя въпросъ не е велъ крайно рѣшеніе, нѣ е останалъ висѣщъ, и че нашити прѣдставители сѣ видѣли за по-добро, преди да дадѣтъ едно положително мнѣніе, да сѣ допитѣтъ отъ нашити вѣншни съотечественици.

Прочее, за да не бы нашити съотечественици да са увѣкѣтъ въ заблужденіе отъ неточни изясненія, нѣ ще разгѣдаха тука това трѣливо раздѣленіе на епархїити. Това ще служи въ сѣщото врѣме да имъ даде точна мисль и точни подрѣбности върху нѣго.

Излѣшно е да забѣлѣжаваха на нашити читатели, че споредъ мисльта на вселенската патриаршія и на сѣчкити Гръци, Македония и по голѣмата частъ отъ Тракия сѣ насѣлѣни или отъ Гръци само, или отъ Гръци и малко Българи. Слѣдователно тѣ сѣпѣтъ македонскити епархїи и една частъ отъ тракійскити или само за Гръци, или за Гръци и български, сирѣчь насѣлѣни само отъ Гръци или отъ Гръци и малко Българи.

Въ това положеніе на работата, и като са направи една точна смѣтка, съобразно съ тая масль на грѣката патриаршія и на грѣцити, нѣма повече отъ петнадесѣтъ епископски сѣдалища чисто български.

Това положено, сто сега въ какво са сѣстои раздѣленіето на епархїити. Споредъ предложеніятъ планъ тѣ ще са раздѣлитъ на двѣ категории. Едната ще обѣма само български, а другата грѣки и смѣсени, сирѣчь насѣлѣни отъ Гръци или отъ Гръци и Българи смѣсено.

Въ първата категория ще има тридесѣтъ и петъ епархїи, както и втората ще съдърѣва тридесѣтъ и петъ. Съсѣ други думи дѣшнитъ петнадесѣтъ чисто български епархїи ще станѣтъ на тридесѣтъ и петъ, и тридесѣтъ и петъ ще бѣдѣтъ грѣкити на едно съсѣ смѣсенити.

Сѣки види че това раздѣленіе съдърѣва въ себѣ си двойна цѣль. Едно, да спомогне да рѣши удовлетворително (!) за

Българити една отъ осемѣтъ точки: точката за съставяніето на свѣтитъ Синодъ, и друго да раздѣли българскити епархїи, да ги умножи, да ги направи по малки, и да виѣкни по много владици.

Една отъ осемѣтъ точки иска членовити въ свѣтитъ Синодъ да сѣ равни на число, сирѣчь да сѣ шесть Българи владици, и шесть Гръци. За да са установи едно подобно равенство, трѣбува да са наравѣтъ и епархїити.

Споредъ това което казахми първото нѣщо което са прѣдставя прѣдъ очити на сѣкиго, и първата мисль която произлиза отъ това раздѣленіе, е на мѣсто да станѣтъ по малко на число българскити епархїи, тѣ ставѣтъ по много.

Дѣйствително, както веки го забѣлѣжихми, отъ петнадесѣтъ, тѣ ставѣтъ тридесѣтъ и петъ! за едно число народъ опредѣлено имало е напредъ петнадесѣтъ епископски сѣдалища, едно число народъ опредѣлено са е насѣль отъ петнадесѣтъ пастири. Днесъ това сѣщото число народъ са расподѣли на тридесѣтъ и петъ сѣдалища и са туря подъ управленіето на тридесѣтъ и петъ пастири.

Чудно нѣщо! Безъ съмнѣніе, грѣката патриаршія, добронамѣрена къмъ Българити иска да ги направи по набожни като имъ даде повече духовни управители!!

Има и друго. Като са умножатъ епархїити и владицити стадото което ще са виѣже на сѣкиго отъ тѣхъ са смѣлава. Единъ владица който са е обдѣржалъ до сега отъ десѣтъ хиляди души народъ, ще са обдѣрѣжѣ тогава отъ по малко отъ петъ. А като владицити не знаятъ икономія и не жалѣтъ стадото си, една къща която е давала тогава десѣтъ гроша ще дава сега двадесѣтъ и петъ.

Съсѣ тоя начинъ, като ще са дадѣтъ за удовлетвореніе шесть стола въ свѣтитъ Синодъ, ще има да плаща двоенъ владишки данѣкъ. Наистина много скѣпо ще му стани това удовлетвореніе!!

Писмата които прѣвѣха тая недѣля отъ вѣнъ ни сѣвѣтватъ да прѣвѣсимъ личнити си прѣвѣри съсѣ Врѣмето: тѣ притурѣтъ че ако Врѣмето нише нѣщо за насъ, най добріятъ отговоръ който можемъ да му дадемъ, е да не му отговаряха, нѣ да го прѣзираха, защото нѣма кой да го чете.

Това са казува гевшекликъ въ Франція. И нѣ не бѣхми му отговаряли до сега ако да нѣмаше посрѣдната тая низка дума. Нѣ защото Французити сѣ други, Българити

други, ний прѣдпочитами да са съобразимъ съсь табѣтътъ на нашити мѣли съотечественници.

И тѣй ний не ще са отговарями веки на личити прѣпирни на Врѣмето. Надѣвахи са че и то ще ни подражия за да са избѣгнѣ тоя кусуръ на българската преса. Колкото за народнитѣ работи, ний не можимъ да са откажимъ отъ да си прѣпираме съсь нѣго тамъ дѣто желаніята и правдинитѣ на народътъ би сѣ докачили.

Сѣки вѣстникъ има особни принципи (начала), тѣй и нашиятъ има свонти си. Както сичкити други вѣстници, тѣй и ний трѣбува да защищаваме принципитѣ си.

Врѣмето ни отговаря тая недѣля. Ний ще му направимъ потребити забѣлѣжки въ името на принципитѣ които защищаваме.

Врѣмето казува, напирѣтъ, че ний благоприятствуваме на уніята, и дава за това отгорѣ доказателства твърдѣ смѣшни предъ очити на серіозни и благоразумни хора, като зема за подлогъ мѣстото на печатницата.

Това е твърдѣ лесно да са изболчи. Сѣки работникъ работи тамъ дѣто му по и зося да работи, тѣй сѣщо и ний печатимъ вѣстникътъ си тамъ дѣто ни по отърва да го печатимъ. Ний не прѣдпочитами да даваме парити си на чужди печатници, на чужди хора, нѣ на български печатници, на човѣци Българи които сѣ жертвуватъ за народното добро. И можили нѣкой да ни осѣди за това? Нѣ. Сѣки ще ни отдаде право.

Ний не пишмъ благоприятно за уніята. А че сми писали за церемоніята на рѣкоположеніе на Н. П. Г. Рафана, това неможи да са кажи „благопріятстваніе“. Сичкити вѣстници го писаха както видѣха или както чуа. Ний писахми това което видѣхми съсь очити си, и съсь това ний извършихми двѣ длѣжности: задоволихми любопитството на читателити си и оставихми свѣдѣнія за бѣднитѣ стѣпипителни на черковната пи исторія.

Колкото за това дѣто глѣхми Врѣмето че пиши противъ уніята, нашето намѣреніе не бѣше да го накараме да не пиши. Ний искахми само да му напомнимъ да не ратува напрасно: да пиши разумно, основно и серіозно; да не зема хората за „говѣда, за развратни, за безчестни“, които не сподѣлятъ мнѣніето му. Съсь една дума, ний искахми да го извадимъ отъ ямата на заблужденіята, и да го накараме да са съобрази съсь общото движеніе на днешната епоха.

Врѣмето казува послѣ че „сми земахми пособие отъ царското правителство“, и мѣчи са да са омий отъ тая клѣвета съсь безплатността на пощата ни.

Ний ще забѣлѣжимъ тука че Врѣмето употребява много руски думи безъ да разбира истинското нѣмъ значеніе. Думата пособие нѣма онова значеніе за което я туря то. Пособіето са дава само на сужнитѣ, сирѣчь на онія които са въ нужда. Тѣй не е съсь насъ. Царското правителство ни дади воляда не плащамѣ поща-царасъ. То ни обичаше, дади ни това право, и то не можи

да са кажи пособие, нѣ даръ, харизма. Другото не заслужава отговоръ.

ПРІЯТЕЛСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ. (1) (ПИСМО ЧЕТВЪРТО)

Пріятелю,

Като ти испратихъ послѣдното си писмо, азъ получихъ отъ Шуменъ извѣстіе, че тамъ са готвятъ да откриватъ ли, даправатъ ли едно реално училище. Като бързамъ да ти съобща тая новина, азъ си позволявамъ да искажа едно дълбоко съмнѣніе въ успѣха на тая работъ. Съмнѣніето ми излезъ отъ двоенъ источникъ: 1 че тая цужда за реално училище, отъ което да излазятъ техници, на да ли ще е общо на сички Шуменци, и 2 че на да ли ще е възможно нѣкой за Шуменци да направятъ едно таквовъ училище. Реалното училище иска 100, 000 гр. въ годишнѣ. — Пріятелю дѣто ми съобщава за намѣреніето на Шуменци, не бѣлѣжи сичкитѣ ли искатъ това нѣщо, или само нѣкои си; той казва само, че за него много и редсто явали нѣкои лица. Безъ да зная работитѣ и безъ да искамъ да бѣдѣ лошъвъ пророкъ, азъ прѣдричамъ несполукъ на тѣзи лица. Колкото зная Шуменъ и неговитѣ нужди, той, безъ да гледаме на токози-годишнѣтеу гимназиѣ и на директерството на таквызи дѣбѣрѣжѣла тѣли хора, какъвто е Доброводни,—той, казвамъ, има нужда отъ елементарно училище, а не отъ реално, какъвто го разбиратъ тѣ и какъвто имъ пѣхатъ подъ носа Чехитѣ и незнамъ кои си. Друга работа е елементарното училище, да направатъ на реално (дѣйствително) като му дадѣтъ добръ редъ; по добръ таквовъ училище, нежелъ въображаеми гимназиѣ и технически школи. Намѣсто техници, Шуменци иматъ крайнакъ нужди отъ просвѣтени хора...

Ний сами обичаме реалнитѣ науки; нѣ, поминишъ ли, нашата любовъ къмъ тѣзи науки е друга турія: ний ги обичаме и ги желаемъ за нашѣй народъ, защото ще го просвѣтътъ, ще му очистятъ главѣтъ отъ хиляди прѣдрасѣдѣци и ще му отворятъ пътъ къмъ напредѣкъ. Ний бихме посрѣщили новостѣта на техническо училище въ Шуменъ съ вай драго сърце, ако да можяхми да ги обяснимъ, каква промишленостъ и каквы други мѣстни условия сѣ повикали мислѣтъ за техници. Ако рѣкатъ Шуменци да по др а жа ятъ на Европейцитѣ и да искатъ технически училища какъвто отъ подражаніе искажъ гимназиѣ, то нека знайтъ, че работата нѣмъ е гнила: тѣ токози техници ще искаратъ отъ тѣхъ, колкото и гимназистѣ. Европейцитѣ сѣ работили вѣкове надъ надъ свонитѣ училища: тѣхныя животъ по напредъ е далъ работъ; послѣ тѣхныци; а не техници, че работа. У насъ не земѣтъ това въ вниманіе; нѣ и теглатъ отъ това. Сѣки иска да прѣвара живота и да искарва недоурѣлы работѣ, и сѣки бръка много. Намѣсто да слушатъ живота и да служатъ на неговити нужди, тѣ искатъ да му налагатъ вънкашны нужди; намѣсто да върватъ подиръ живота, тѣ искачатъ на прѣдъ му и го пѣнатъ. Нѣ живота не търпи таквовъ пѣна не и тежко мсти на пѣнатели тѣ. Газетѣ, народна Черкова, параходы, книжевны общества и други много, прѣдвирѣвени учреденія, които сѣ ималъ прѣдъ очи не на род и нѣ тѣ условия, не народнитѣ нужди а нуждитѣ на нѣкои си само и еще нѣкаквы миньонародны пѣли и които сѣ учредени по подражаніе на другитѣ народы—падатъ прѣдъ очити ни и ни засивчатъ. . . . Такъвъз е дѣлбата на сѣкѣ работѣ, дѣто не излази отъ мѣстото, ами са налага на мѣстото.

Прѣди да са рѣшатъ да обръщатъ ли, или не училището си въ реално, Шуменци трѣба добръ да помислѣтъ, за да не имъ нака-

ратъ да оплакваме още едни български работѣ, започенѣтъ че не свършенѣ. Азъ бихъ съвѣтъвалъ Шуменци да си наредѣтъ училището спорѣдъ программѣтъ, която ти испратихъ. Съ тая программѣ тѣ на истинѣ, не ще иматъ техници; нѣ зато че иматъ хора готови за техници и за сачко. Реалното училище не състои само въ техникѣтъ; то повече състои въ истинскитѣ познанія за сичко и за свонитѣ отношенія къмъ другитѣ хора, въ което много са нуждаме. Ещѣ едно възраженіе: щѣли приготвѣ шуменското техническо училище добры техници или ще имъ трѣба да ходятъ и по вънъ да са доучватъ? Ане трѣба то кой ще нѣде?— Единъ-двама. Нѣ за двама не са отваря специално училище, когато отъ общото могатъ отидѣ въ по горне заведеніе. — Хавезонъ

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ НА ТУРЦИЯ.

СИ. ПИСТРА. — 14 Ноември. Бяхъ ви

са обычалъ да ви пишѣхъ пѣкъ; нѣ защото работата ми ма накара да отсѣжтѣсувамъ за нѣколко врѣме отъ Силистрѣ. азъ са позабавихъ и, ето едѣмъ сега можъ да ви пишѣхъ. Опытанѣ е че кога са събудѣтъ нациитѣ съ отечественци и започенѣтъ нѣкое народно дѣло, тѣ го сѣдѣватъ испрѣвомъ съ токова распаенность и трудъ, щото като ги глѣда нѣкой отъ странѣ удивлява са на патриотическити имъ чувства; нѣ като са поумѣрѣтъ, тѣ напушатъ сичко, дръпватъ са на странѣ, отѣчаватъса и най-послѣ като отчавни, не ще имъ са и да слушатъ таквы работѣ. Това са вижда и въ Силистрѣ. При сичко това не можѣмъ да припишмъ грѣшкѣтъ на нациитѣ съотечественници, защото има нѣкои си само дѣто развалятъ и разбъркватъ работитѣ. Друго яче вѣрвамъ че Силистрѣнци не бѣхъ са уморили отъ да прѣдстоятъ за това за което самото правителство въ лицето на русичуцкый Губернаторъ писмено токова си пакти ни подкана а при това и мюдюринѣтъ ни Изѣтъ бѣе не прѣстава отъ да посѣщава често-често училището ни и да правя на учителитѣ разны забѣлѣжки за улущеніето му. Нѣкои-си дѣто казвамъ че разбъркватъ работитѣ, е само едно лице, на което крылата виждамы че са отсѣчатъ по лѣва-лѣва и надѣмса скоро-скоро да му подѣвѣмъ водѣтъ ако не сѣ поправа.

На владыката не тѣмъ тая година да върлува като прѣжны години: да отѣва отъ кѣжъ въ кѣжъ по селата да зема на бѣднитѣ Българи медницитѣ и да излази като единъ трѣмпагѣджіа по мѣгданитѣ да ги блѣска за да дойдатъ сѣлцити да си отплатѣтъ стокѣтъ. Той са поонѣта и тая година; нѣ сподувѣтъ му бы твърдѣ злочестна. Селенитѣ отъ Бабокъ, гдѣто бѣше прѣседѣлъ и нещѣше да са прѣждѣса догдѣ му не платѣтъ, му обадихъ че не сѣ видѣли да имъ отслужѣ за да му плащатъ: нѣматъ училище, христѣнитѣ благочестиви природно, нѣ по доктринѣ нѣматъ никакво извѣстіе отъ вътрѣжъ си нѣмо иматъ достойни свѣщенници, [и при това прибавихъ, че тѣ иматъ свой царъ комуто да заплащатъ, а тѣ владыко свѣтѣй, казали, нди си отгдѣто си допелѣ, че намъ царъ ни е заповѣдалъ хора безъ работѣ да не хранимъ въ село. Н. П. са потруди да ги поуплашѣ: тѣли ги на сѣдѣ въ Силистрѣ, и ако и да настояжъ мнозинѣ отъ тукашнитѣ Гагаузы, нѣдѣрѣйтѣ ни управитѣль никакъ не обвини селенитѣ, нѣ като видѣ злоупотребленіята на Н. П. отпустихъ ги да си глѣдатъ работѣтъ като ги съжеляватъ при това че испаднали на вѣлици които гонѣтъ овцѣтъ въ погнѣбѣ а не на пастыри които да бѣмътъ на естадо то си!

Като видѣлъ Н. П. да прѣгарѣтъ мѣлѣтитѣ му овцици, научавамы са че казалъ, защо

той не проумява отъ прѣгарь и че искалъ най сетъ кръвъ да дои: Той направилъ една жалба до Митхадъ паша и са оплаквалъ че гражданити му дали подписъ прѣди петъ години какъ щатъ го иматъ, а селцити защо сега да му не плащатъ! на тая жалба ужъ и отговоръ дошълъ до туркшійнѣтъ управителъ и, както по вѣрно са научавамъ, той отговоръ былъ удовлетворителенъ за селцити: защото доказвалъ че, ако селенити сж въ състояние, и ако отъ благоговѣние можатъ при толкова други разноски дѣто иматъ, да платятъ на владѣщата. Нѣ ако не сж въ състояние да не ги насилава.

Нѣкои си казватъ че Н. П. като видѣлъ тоя отговоръ, позналъ намѣреніето му и не щалъ ниго да продължава вѣщ да са сѣди. И нанстина толкова дни какъ е далъ жалбата, трѣба да е дошълъ какъвъ годъ отговоръ. Селенити съ нестерпимѣе чакатъ дано нѣкакъ ги применатъ за да са поуплачатъ по добръ. Дѣ я казватъ да направи това че да види какъвъ по рунтавъ играмъ щемъ да му истърсимъ. Нѣколко влашки и гагаузки домочади го кръпѣтъ, още въ Силистрѣ; колкото за нашити нито, го въ църква приематъ, нито са дошгиватъ за нѣщо отъ него. Името му подъ камикъ да са помѣне, казватъ, а не въ нашитѣ църкви.

Като са избавимъ отъ сватия му, дано помарѣдимъ що-годы общити работи, та съ второ пакъ да ви пишиш и да ви ся похваля.

ЕДНА МАЛКА РАЗХОДКА. — Слѣдувамъ описаніето на малката си разходка. Нѣй сми велики на краятъ отъ широката поляна на СЪР-ТОВЕТЪ; Доло подъ подножіето си, затрупанъ отъ сѣка страна съ канари, глѣдами единъ малкъ градецъ,

ПРОВАДИЯ. — Тоя градецъ са украсява сега и убогатава, споредъ желѣзницѣтъ пътъ, що ще заминува прѣзъ него за Варна и Русчукъ. Отъ една страна нашето лице ще са възгордѣтъ ту къ, като поглѣднѣ, че нашитѣ братѣ са гордѣтъ за подвижѣтъ си, когото сж сега почнали за свѣщеніятъ си храмъ — ставатъ участници въ общата ни борба за духовенството. Слава, честъ и добръ имъ успѣхъ. Нѣ отъ друга страна поглѣдѣтъ ни ще са најбли, като поглѣднѣтъ, чи училището е цѣлно съ дѣца нестерпимъ отъ български майки, изгубили языкъ си — говорятъ сички турски! Какво да кажа за рѣдѣтъ!

СЕЛО ТЕСТЕДЖИ. — Това село не е далечъ отъ Правадія. То е снабдено съ добро училище и недоправена черква. Макаръ и да бѣше времѣ работно, нѣ въ училището имаше до 20 ученици. Нити въ едно мѣсто не ми са слухи да срѣщамъ такава невинностъ, както въ ученицитѣ на това село. Покорностъ, добродушіе, чистосърдечіе и невинна хубостъ, тѣй бѣше начертана на тѣхнитѣ лица, украсени съ дълга една коса, щото човѣкъ не бы са наситилъ да ги глѣда. Сичко това са доказаваше още и въ тѣхнитѣ поглѣди, кои боязливо издигаха на горѣ, като да са свинаха да поглѣднатъ право въ лице оногози кой идеше да ги посѣти! Какви мжжа бы излѣзли отъ тѣя юноши, ако быха са паднали въ рѣка, която да глѣда да утвърди и развѣи тѣхни естествени дарби? А сега съ какво са украсяватъ, въ какви рѣцѣ бѣха испаднали! На предѣ нѣтъ стонъ: свѣщенна исторіяка, катихизисъ, библиосаніе! Ако и да имаше друго, нѣ то са прѣподава тѣй щото и учителъ и ученикѣтъ не знаятъ защо имъ е. Нѣма въ тѣхъ да са вижда онакъ живостъ въ занятіето си: то не е способно, то не може да вникни и да помисли за нѣщо си; една уста мжра да умѣтъ си! То расте, а умѣтъ затамнява; излази си вѣче и какво е научило? — Да

прочита, а да не разбира що прочита, да пиши, а да не знай що пиши. Друго? нѣ то е начертано на лицето нѣтъ още като влазятъ въ училището и можимъ да кажимъ, чи то тамъ го изгубватъ, а не добмаатъ — това е нравственостъ.

Като глѣдахъ съ една такава мисль на тѣя юноши, азъ си напомнихъ словата на Г. Хавезова: „при нѣмѣшинитѣ нарѣдби нашитѣ училища сж безполезни“, на кои като са удостоверихъ самъ, потвърждавамъ ги, чи тѣ сж истинни и още прибавимъ: чи нашити училища при такава нарѣдба сж не само безполезни, нѣ още предни и затруднителни въ напредокѣтъ ни. Защо? Ще видимъ по на доло.

Учителъ въ това село Г. Иванчо, съ скръбъ ми обяви, чи сега училището що годѣ е добръ, нѣ за нататѣкъ то клони съвсѣмъ на развала, защото селенитѣ истинни вѣче и той ще остави. Г. Иванчо безъ да си помисли отъ що е станало това истудиване, каза си самата истина. При такъвъ вървежъ на училищата, това и трѣба да са учаква.

СУЛТАНАРИ. — Това село има черква и училище подъ единъ покрывъ. Учителъ Г. Дино (странецъ) е добръ и старателенъ. Нѣ при сичката негова добрица и стараніе, училището и тукъ е тѣй както въ Тестеджи, както и повсѣдѣ. Ученици като ѣданка, нѣ присѣхvatъ безъ да вържатъ плодъ!

АВРЕНЪ. — Вѣско едно село ми обясняваше и потвърждаваше причинитѣ на предѣлтѣ, за когото ще приказвамъ. — Сега вскорото това село е снабдено съ новъ добръ свѣщенникъ Отецъ Захрїй, украсено съ великолепно училищно здание, и распадено съ такава ревностъ къмъ ученіето, щото нити въ едно село мень ми са не срѣщамъ да видж. Да ли тая ревностъ тѣхна ще нѣи за много врѣмѣ? И да ли тѣя ще са увѣличи още повече? Като поглѣдна на училищната исторія на сяко едно село, мисля и съмъ увѣренъ, чи и тукъ не ще идатъ за много!

ДЕВНИ. — Тона село са намира при рѣка Дѣвни; то е разложено на западъ отъ Варна; далечъ 3 сахати. Тона село е населено съ довольно Българи. То има стара черква и училище. Въ продълженіе на 20 години откакъ е направено, то не е направило нищо и съ нищо не е спомогнало селото си. Сичко на пусто, що и самъ свѣщенникѣтъ О. Костандинъ съ горчиви думи исповѣда: „Виждамъ чи, въ продълженіе на 20 години въ учителствованіето ми и сега въ свѣщенството ми, сичкото мое стараніе, за напредѣкъ на нашето юношество, е било напразно; животѣтъ ми вѣче огорчява безъ сяка надежда и, вѣрвай, чадо! очн ми щѣтъ остана отворени, ако ли сѣдбата на не хвърли въ нѣкой градецъ, дѣто сърце ми да са поотвори помежду чистосърдечни приятели: да съмъ въ грѣдата на народни доброжелатели, кои да отговарятъ на желаніето ми. Тѣя мѣста дѣ предѣ съ ревностъ се мжжахъ за тѣхъ, ни станаха сега като мѣста на заточеніе. Единъ само думи христови ма крѣпятъ и утѣшаватъ “не трѣба врач на здравитѣ нѣ на болнитѣ, Стига, нататѣкъ.

В. КОЗЛОДЖА. — Съсъ училище, съсъ учителъ и свѣщенникъ и двамата страни. И тукъ сж щото що е по всѣдѣ! — Свършвамъ.

Азъ свършвамъ, читателю, разходката си и сега, моля та, хвърли съ менъ заедно единъ поглѣдъ врѣхъ сичко това, що тѣй кратко азъ начѣртахъ. Знае, чи ти ще ми кажимъ, първо да видимъ какъ са градищата ни отъ къмъ тѣи стѣрна, чи тогава селата. На това азъ ще ти отговоря: мисля, че когато говоря за селата, въ това сжщо време говоря и за градищата. Освѣтъ това градищата, оста-

вени безъ вниманіе могатъ да са слѣдватъ съ тѣй, или ако и да прикъсватъ за малко врѣмѣ, тѣ са пакъ стоплюватъ и пакъ си захващатъ...

А по селата не е съ тѣй. Истуди ли са селото? Училището са затваря. За тѣхъ нѣма споменъ веки. Напразно въикашни родолюбци желантъ успѣхъ въ тѣхъ, напразно тѣ жертвуватъ и ги подкрѣпятъ, было съ пари было съ книги: зѣрно то са хвърля на камъкъ. Слабата искра бѣзѣца вѣче тукъ тамъ, тѣ е готова да огасни, ако не съвсѣмъ, то за много врѣмѣ, и такава едно положеніе е скръбно да глѣдаме, и трѣба ли да остава безъ вниманіе, трѣба ли да остава за по-диръ?

Жално нѣщо! За онава що трѣба да са говори да са вика най силно, най високо — мълчи са! Гласѣтъ за зло, за раздоръ на единъ градъ, на едно общество, на едно дружество, заглушва гласѣтъ на общитѣ съюзъ къмъ напредѣкъта на доброто. . . .

Като съмъ увѣренъ, чи сичкитѣ наши села сж или въ сжщото положеніе, или по злѣ, некъ ми е хората общо за сичкити.

Народѣтъ позна че има нужда отъ науката. Той я иска. Това е очевидно нѣ само по градищата, нѣ и по селата. За тая нужда са издигватъ, съ голяма ревностъ, макаръ и усилено, потребнитѣ здания: хванатъ са учители и са учаква плодъ. Нѣ слѣдъ година или двѣ, какъ намирами нѣи онава село, было и градъ кое тѣй ревностно испърво глѣдаше къмъ науката, съ радостъ испроваждаше дѣцата си? Распалваше ли са още повече тѣхната ревностъ, привличаха ли са още повече тѣхнитѣ сѣрдца къмъ науката? Азъ начѣртахъ довольно примѣри: нѣидѣ си видѣхми какъ при самото зачало селенитѣ съ ревностъ съ мжжъ и глѣда къмъ училището: както въ Авренъ; нѣидѣ си тая ревностъ и любовъ умалыва, както: въ Тестеджи, Султанлари, Прѣслава и Ченгелъ; а нѣидѣ си съвсѣмъ изгубена, както по селата на Сѣртовитѣ и силистрѣнскитѣ села. — Отъ що е това? Какви сж тѣя причини що ни отдаляватъ пакъ и охлаждаватъ отъ онава що е украшеніе на животѣтъ ни? Да ли е народѣтъ крѣвъ или пѣтътъ по когото искани да обгърнимъ истинното учение? Нѣ възможно ли е единъ човѣкъ, сжщо и единъ народъ да не даде вниманіе на онава, кое е любопитно, кое е добро? Възможно ли е той сжщѣ да отхвърли онава което му дава срѣдства, за да приживѣи единъ животъ сладѣкъ и спокоенъ? Не. Народѣтъ е правъ, крѣвъ е пѣтътъ съ когото искани да го украсимъ. Той не испѣдна желаніето му, не му помага въ нищо, за това народѣтъ отворя очи си отъ него — остави го. Едно. Друго, че той не вижда въ себе си старателни учители, за да го благодаритъ, ако не съ друго, то поне съ една послѣдния заслуга: да го научатъ да прочита и да знай що прочита, да пиши и да знай що да пиши. И това нѣма! Слѣдъ това какво и какъвъ напредѣкъ трѣба да са очаква? Не само нищо, нѣ и повече отъ нищо. Какво прочее трѣба да са иска? Искатъ са учители, кои да знаятъ да улежаватъ нуждитѣ на животѣтъ селски, грѣждански. А какъ да са здобѣимъ съ такива учители? Кѣто въпроси кои искатъ разрѣшаваніе и на кои трѣба да са обрѣни вниманіето ни.

Селскій учителъ е ученикѣтъ градскій. видѣхми тѣхнитѣ плодове: плодъ на градскитѣ училища: слѣдователно онава що се каза за селата можѣ да са кажи и за градищата. До други пѣтъ.

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѣДЪ:

ФРАНЦИЯ. — Нашити читатели знаятъ че преди нѣколко врѣмѣ Императорѣтъ са

беше скаралъ съ князъ Наполеона, по причина на едно слово което той последниятъ беше приказалъ, и което беше противно и на политиката на братовчещия му. Тя сж примирилъ сега. П князь Наполеонъ са наименовалъ председател на П з л о ж е н и е т о (експозиция), което ще стане на 1867.

Съжа година, по това време, императорътъ ходи на Конниентъ, лътенъ сарай. На Конниентъ той стои три четвърти недѣли. Той сарай е обиколень съсъ много ормани, и за това той има обичай та поканова по голѣмнати дипломати и искренни си приатели за да го придружатъ и да са елендиса съсъ тяхъ. Тия гости са дѣлятъ на три реда. първиятъ стои една недѣля; вториятъ, два; третиятъ, три. Главното имъ елендисуване е да ходятъ на ловъ изъ орманити. Сега императорътъ са намираше в тоя сарай. Помежду поканенити са намираще и Савфетъ паша, отомански посланикъ, и много Господжи (дамы) отъ високото парнишко общество.

ИНГЛИТЕРА.— Новинити които прияхъ отъ Лондра ни известяватъ чи Ирландия е още въ вълнение. Нищо не можн да утѣши духовети, отчаени отъ отколышнити мѣжи. Бѣднотията е голѣма, и не е чудно, казува единъ вѣстникъ, че Ирландезити сж намразили правителството, което имъ прави тая бѣднотия, и че ако избухнн единъ день бой помежду Ингландера и Америка, няма съмнѣние че тѣ ще играятъ една голѣма роля.

Приключенята въ Ймайна сж крайно примирили. Чернити постоянствуватъ обаче да еа приповнай баримъ народността имъ. Ингландити са смѣятъ на това отгорѣ. Това е една особна черта на политиката имъ.

РУСИИ.— Газетата на Бурсата известява че приходи на царцината отъ спиртниятъ питиета и производѣтъ отъ гюмрюцити на империята бѣле тая година днѣтъ слаба работа. Данѣкътъ за питиетата донесълъ 1,871,347 рубли, а приходи отъ гюмрюцити, 2,624,847.

Колкото за правити данѣци (подушна и оброчна) не са знай още освѣтъ цифрата която излезе отъ миналата година, и която е отъ 56,221,622 рубли.

Борѣтъ на царската хаза слѣзалъ сега на 81,600,000 рубли по слѣдствие на последниятъ вътрѣшенъ борѣ.

Правителството земало сега разни мѣрки за наредбата на училищата по селата и по малкити градища.

ПАПСКИ ВЛАДѢНИИ.— Една парнишка кореспонденция известява че Наполеонъ III приѣлъ тия дни въ особна аудіенция Архиепископътъ отъ Парижъ.

Когато излязвалъ отъ тюрлерійскитъ сарай, много хора забѣлявали радостливи черти по лицето на Архиепископътъ. Тия радости проналязуватъ споредъ както сѣки види, отъ добрити надѣжди които Императорътъ на Французити трѣбува да е далъ относително за покровителството на Папата отъ Франция.

Разбойничествата слѣдуватъ въ пански-ти земи отъ бунтовничити. Тия дни тѣ фанали едного запряника го завляи въ една горѣ. Искали му 42 хиляди франга за да го пуснатъ. Той измалъ, и ги проводилъ да отидатъ да искатъ отъ фамилията му. Тогасъ бунтовничити одръзвалъ едного уху на човѣкътъ и го занасятъ на жената му. Жената търсила пари да заплати за да имъ даде и да го пуснатъ нѣ не намѣрила. Одрзуватъ му и другото уху. Никакво слѣдствие не дало и това. Одрзуватъ и рѣцити му. Паки никакво слѣствие. Одрзуватъ му врата. Паки никакво слѣствие. Най сетнѣ закажатъ го и побѣгнѣватъ. Ето наистина олицетворени варварства ако можимъ тѣй да са изразимъ.

ИСПАНІЯ.— Тая държава са приготвила да прави бой съсъ Шпани. Вѣстникъ "Епоха" като хортува за тоя бой сравнява Испанія съ басията на Лафонтена: жабата и волѣтъ. Види са тѣя съвѣти на „Епохата“ и да сж са зели въ внимание, защото днесъ мадритскитъ кабинетъ са готви да отпрати ноти до другити европейски правителства за да иска съдѣйствието и мамисаніето имъ за едно спогождение.

ИТАЛИЯ.— Ний имамн днесъ предъ очити си словото на Викторъ Еманула за което говорихъ въ последниятъ си брой. Въ това слово той хортува, помежду другити, за прѣговорити на правителството му съсъ Римъ; за сжжсваніето на тѣя прѣговори; за вискицити въпроси между Италия и папството които оставатъ на времето да ги рѣши; за Конвенцията отъ 15 Септември, на която ще стои вѣренъ и която Франция ще изпълни точно; за улущеніето на положеніето на Италия, и за симпатіити на просвѣтити народи които го насържаватъ да слѣдува дѣлото си.

Послъ Викторъ Еманула обръща вниманіето си повжнѣ, като потвърждава добрити сношенія които съществуватъ помежду Италия и другити европейски царства.

Ватрѣ въ Италия свободата дала величудни плодови. Въ малко годни, въ управленіето, въ беглишкити работи, въ законничити, въ наредбата на войската, такива слѣдствія сж сполучили щото трѣбувало много изрождения и бойни за да са сполучатъ.

Най сетнѣ Викторъ Еманула хортува за равновѣсіето което трѣбува да са уведе въ финанцити; за исканіето на нови жертви отъ италианскитъ народъ; за вѣрността че сыновити на Италия ще го обгърнатъ още веднѣжъ, ако блъ да да са появятъ нови бойнови; и свършува като приканова сенаторити и депутатити да вѣлжатъ наедно съсъ нѣго въ пжтатъ на народната политика.

АМЕРИКА.— Рѣшила са веки щото Жиферсонъ Дависъ да са прости и да му са даде единъ пашанортъ за да отиди по Еврона, безъ да има право да са връща погълъ въ Америка.

СЪКАВКИ НѢЩА И НОВИНИ.

— Онзи день Митхадъ паша, управитель на Дунавскитъ Вилаетъ, пристигна въ града ни.

— Научавами са че сега на скоро дошле тука 142 първенци отъ Козанъ-Дагъ.

— Прочитамн въ Журналъ де Костантинополъ:

Преди да трѣгнн отъ Цариградъ, Н. П. Г. Сембратовичъ и Н. П. Г. Рафаилъ началникъ на Съединенити Българи имаха честь да са приѣматъ отъ ТТ. ВВ. А'алипаша и Фуадъ-паша. Въ тоя случай австрійскитъ прелатъ приказълъ на латински едно словце въ което изразилъ на ТТ. ВВ., въ името на свѣтіятъ Отецъ, най живити благодарения къмъ Н. Ц. В. Султанътъ и правителството му за широката свобода на богослуженіето съсъ която Католицити отъ Турція са радуватъ. Той обявилъ че сичкити свѣденія които събралъ презъ обитаніето си въ столицата, потвърдили това състояние на работити. Той увѣрилъ въ сжщото време ТТ. ВВ. че католицити подданицити на Н. Ц. В. изпълняватъ длѣжностити си нѣ по външенъ почетъ, нѣ по религиозно убѣждение.

Н. П. свършилъ това забѣлжително слово отправено и на двамата министри, като прѣпорѣчилъ Съединената българска община на отеческата грижа на царското правителство.

Н. В. Великіятъ Везиръ ималъ добрина-

та да са общай на Н. Прѣосвѣщенство че ще убади на Н. Ц. В. Султанътъ израженіята на признателность съсъ които Г. Сембратовичъ са служи. Достойниятъ архіепископъ излѣзълъ отъ ТТ. ВВ. пълень съсъ задоволствие и като са обрѣклъ че ще си направи една длѣжностъ да съобщн на Свѣтіятъ Отецъ тѣя утѣшителни новини.

— Прочитамн въ рускошнитъ вѣстникъ:

Черковната распра, която бѣше ся появила между грѣцкитъ народъ и Българити въ градовети Варна, Провадія и Балчикъ, и която макаръ и да стана причина, та са вдигна спокойствието и на двѣти страни, обаче съ Божиата воля, подъ улеснителната сѣнка на Н. Ц. Величество, желателно е щото този въпросъ на скоро да са рѣши, и да са махнн отъ срѣдъ тѣзи лошаваина.

— Нишкѣтъ че въ Каларашъ който е надъ Дунавското крайбрежіе въ Влашко, появилася холера; отъ която въ три дни сж умрѣли двадесетъ и шестъ души.

— Д-ръ Богоровъ допадна тѣзъ недѣля въ Цариградъ. Той е дошелъ за работа на Сѣдъ за памучна фабрика въ Пловдивъ.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ИЗГОРЕЛ.

Подиръ това изложението на комисията говори за тергипѣтъ който са одобрилъ и усвоилъ за праведното расѣрляние на събранити пари; той е слѣдующитъ: да са раздаде една частъ отъ тѣхъ за да са задоволятъ най голѣмнити нужди на бѣдити, а кусурѣтъ да са употребн въ полза като имъ са намѣри едно трайливо благосѣстоліе.

Като хортува послѣ за сумити които Н. Ц. В. Султанътъ благозволн да даде отъ частната си каса за направата на каменни къщи на злочестини, изложението казува че комисията на изгорѣлти, честита да подражай тоя примѣръ, рѣшила и та да употребн остатѣкътъ, вѣнъ отъ непосредственото расѣрляние, за направеніе на свѣрталница на сиромасити.

Споредъ нѣго, отъ събранити пари, които сж повече отъ четири милиона гроша, двата милиона ще са раздадатъ по бѣдити съсъ слѣдующиятъ начинъ, а другити за направа на къщи.

За първиятъ класъ на бѣдити, паятъ на сѣко лице което е обитавало една къща отъ първата категория ще бѣди отъ 2000 гроша; паятъ на сѣко живѣлице отъ втората категория, ще бѣди отъ 2400; и тоя на сѣка къща отъ първата категория ще бѣди отъ 3200.

За вториятъ класъ на бѣдити, сѣка къща отъ първата категория ще прѣймн 1600 гр. Сѣка къща отъ втората категория, 2000; и сѣка къща отъ третата категория, 2400.

Най сетнѣ, за третиятъ класъ сѣка къща отъ първата категория, ще прѣймн 1200 гроша, и сѣка къща отъ втората категория, 1600, тоя последенъ класъ няма нито едно живѣлице отъ третата категория.

Изложението свършува като извѣстява че тѣя рѣшенія сж одобрени отъ Н. Ц. В. Султанътъ, и като приканова сѣко лице което има право за помощъ да отиди при комитетѣтъ на запѣтието като земе едно тескере отъ имамѣтъ или главатарѣтъ на полицията отъ махлата му.

Н. Ж. Гюкчереновъ който е сега въ Цариградъ, умолява прѣителитъ си да отправятъ прѣителскити си писма въ Цариградъ до сжщитъ въ Имамилъ-ханъ № 5. Ако ли бы да сж отговарятъ за търговски дѣла ще надписуватъ подписката на дружеството Бр. Хараламбови, М. Герджикови и др. въ Цариградъ, Имамилъ-ханъ.

Писма и кореспонденции които са относатъ до редакцията на Турція ще са надписуватъ отъ сега нататѣкъ до Никола Геновича редактора и надателя на вѣстникѣтъ.

Отговорникъ Никола Геновичъ.